

*Головін Р. Ю., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к. е. н., доцент Сердюк О. І.*

БЮДЖЕТ УЧАСТІ ЯК МЕТОД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

На сучасному етапі в Україні ефективний громадський контроль за використанням коштів з місцевих бюджетів практично відсутній. Реальними практиками в сфері прозорості місцевих бюджетів та залучення громадськості до бюджетного процесу, які в Україні мають позитивну динаміку застосування, є: відведення окремого розділу, присвяченого всім питанням бюджету на веб-сайті органу місцевого самоврядування; оприлюднення бюджетної інформації; бюджет участі (громадський бюджет, партисипативний бюджет) [1, с. 20-21].

Практичний досвід реалізації бюджету участі має Хорольська міська рада Полтавської області. Партиципаторне бюджетування – процес взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, направлений на включення жителів, які постійно проживають у межах м. Хорола, до прийняття рішень щодо розподілу визначеної Хорольською міською радою частини міського бюджету, залучення їх до участі у бюджетному процесі та надання можливості для вільного доступу до інформації, а також забезпечення відкритості та прозорості діяльності Хорольської міської ради та її виконавчих органів [2].

Партиципаторний бюджет м. Хорола в 2018 р. склав 300 тис. грн. Було подано шість проєктів: 1) «Реконструкція дорожнього покриття вулиць Чигринівка, Кирстівка, Північна, провулки Польовий, Бригадний»; 2) «Капітальний ремонт під'їзду до п'яти багатоквартирних житлових будинків зі сторони вулиці Незалежності»; 3) «Вуличне освітлення на сонячних батареях по вулиці Українській (від будинку № 1 до будинку № 24)»; 4) «Облаштування зони відпочинку в скандинавському стилі»; 5) «Трафаретний Стріт-арт (мурал)»; 6) «Озеленення дитячого майданчику

«Чисте повітря – дітям» [3]. У голосуванні взяло участь 916 осіб. Найбільшу кількість голосів (294) від активних членів громади отримав перший проєкт. У 2019 р. до голосування долучилося 2375 містян. Переможним проєктом передбачено відновити й облаштувати гідрологічну пам'ятку природи місцевого значення із особливим історичним минулим – легендарну Зубанівську криницю (табл. 1).

Таблиця 1

**Перелік проєктів та результати голосування у бюджеті участі
Хорольської міської ради, 2019 р.**

Назва проєкту	Кількість голосів	
	всього	%
Дулаг 160 – музей під відкритим небом	8	0,3
Хорол – туристичний	11	0,5
Облаштування Зубанівської криниці та благоустрій її території по вул. Берегова в м. Хорол Полтавської області	1896	79,8
Кінопростір під Хорольським небом» – створення мобільного кінотеатру під відкритим небом	281	11,8
Доступне місто	80	3,4
Всього	2375	100
у т. ч. недійсних бюлетенів	99	4,2

Джерело: [4]

Громада м. Хорола долучається і до Бюджету участі Полтавської області. В 2020 р. подано 12 проєктів (їх загальна кількість, що відповідає вимогам – 146). Чотири з них перемогли. Місто залучило за рахунок обласного бюджету участі інвестиції на суму 367,54 тис. грн. (табл. 4).

Таблиця 2

**Проєкти переможці Бюджету участі Полтавської області, ініційовані
громадою м. Хорол, 2020 р.**

Назва проєкту	Сума фінансування, тис. грн	Кількість голосів
Встановлення вуличних тренажерів на стадіоні міста Хорол	100,0	539
Встановлення скейт - парку у місті Хорол	100,0	339
За здоров'ям – на сучасний дитячий спортивний майданчик	100,0	300
Безпека мікрорайону в об'єктиві	67,5	205

Джерело: [5]

Отже, бюджет участі є ефективним сучасним інструментом як налагодження системного діалогу між органами місцевого самоврядування та громадою, так і покращення якості життя в певній місцевості. Проведення партиципаторного бюджетування сприяє підвищенню прозорості бюджетного процесу та доступу населення до базової бюджетної інформації, підвищенню відповідальності місцевих органів влади за виконання своїх обов'язків, активізації громадян щодо участі у вирішенні нагальних проблем населених пунктів.

Іншими перспективними практиками в сфері прозорості місцевих бюджетів та залучення громадськості до бюджетного процесу, які варто поширювати в громадах України, є: пооб'єктне оприлюднення видатків; мапування та аналогічні техніки візуалізації витрат в реальному часі; візуалізація бюджетів; учасницький аудит; онлайн інструменти консультування щодо питань бюджету.

Список використаних джерел

1. Методологія оцінки прозорості місцевих бюджетів. К. 2017. С. 72. URL: <http://eef.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/metodologiya.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).
2. Партиципаторне бюджетування : *Хорольська міська рада Полтавської області : Офіційний сайт*. URL: <http://horol.com.ua/page/bjudzhet-uchasti/partitsipatorne-bjudzhetuvannja> (дата звернення: 15.10.2020).
3. Horol.at.ua: *Сайт міста Хорол*. URL: http://horol.at.ua/news/gromadskij_bjudzhet/2017-10-13-648 (дата звернення: 15.10.2020).
4. Звіт міського голови перед територіальною громадою міста Хорола про свою роботу та роботу виконавчого комітету за 2018 рік : *Хорольська міська рада Полтавської області : Офіційний сайт*. URL: <http://horol.com.ua> (дата звернення: 15.10.2020).
5. Новини об'єднаного Лубенського району. До переліку проєктів-переможців міст бюджету участі полтавської області потрапили Лубни і Хорол : Газета «Лубенщина». URL: <https://www.facebook.com/photo?fbid=352676602461842&set=gm.1515111955365122> (дата звернення: 15.10.2020).